

Bron: Paramaribo Post maart 2005
Tekst: Armand Snijders & Leonoor Wagenaar

Een Surinaams taboe

Nergens ter wereld stijgt het aantal hiv-besmettingen zo snel als in de Caribische regio. Suriname vormt daar geen uitzondering op. Gelukkig worden er steeds meer initiatieven ondernomen ten aanzien van preventie en de opvang van patiënten. Maar dat soort initiatieven blijkt helaas onder grote delen van het Surinaamse volk nog onvoldoende aan te slaan.

De Netwerkuitzending van 25 januari heeft diepe voren geslagen in onze gemeenschap. De suggestie die in het programma wordt gewekt, dat wij in Suriname beduusd op ons achterhoofd krabben bij de constatering dat de aids-epidemie hier op het punt staat in volle hevigheid uit te barsten, is aanmatigend, kwetsend en onjuist. Een filmfragment bijvoorbeeld, waarin de Nederlandse professor Sven Danner in het binnenland voorlichting geeft aan onder meer een getrainde hulpverlener en kapitein Aboikoni (zelf voormalig verpleger), is duidelijk in scène gezet en wil bij de kijker de indruk wekken dat daar voor het eerst openlijk over de ziekte gesproken wordt.

Aids mag dan nog steeds een levensgroot taboe zijn, dat wil niet zeggen dat de hulpverleners, van artsen tot de ontelbare schare aan vrijwilligers, achteroverleunend toekijken. In tegendeel, er zijn grote vorderingen gemaakt. Aids remmers zijn al sinds een jaar vanaf zo'n vijf tot tien srd per maand verkrijgbaar en de voorlichting draait op volle toeren. Tijdens het aids-symposium in december 2004, hebben vele organisaties zich gebogen over een Nationaal Strategisch Plan om hiv en aids terug te dringen. Van de minister tot de vakbeweging, van de verzekeraars tot aan de maatschappelijk werkers, van de werkgevers tot de voorlichters en van de onderwijzers tot de artsen, de juristen en de assembleeleden: iedereen die er beroepsmatig ook maar iets mee te maken had, dacht mee over hoe deze epidemie de baas te worden. Prioriteiten die zijn vastgesteld: het voorkomen van stigma's en discriminatie, het verbeteren van dienstverlening, het verhogen van de bereikbaarheid van aids-remmers en natuurlijk de voorlichting.

De vraag is of die voorlichting ook doel treft. Norma Marica Burleson, die een opvanghuis in Abrabroki runt: "Ons huis staat in een volksbuurt. En in de omliggende wijken als Livorno, Pont Buiten, Latour en Menckendam lezen de mensen geen kranten. Doorgaans hebben ze ook geen radio of tv. Als er al naar de televisie gekeken wordt, bij familie of zo, zapt men weg wanneer het over aids gaat. Dan toch maar liever een speelfilm. Vandaar dat wij daadwerkelijk naar buurtgenoten toe gaan om met ze te praten. Natuurlijk is er voorlichting op scholen, maar we kennen hier zóveel drop-outs. Dokters zijn vaak ook niet alert; als ze bepaalde klachten horen, blijven ze medicijnen geven tot de patiënt bijna dood gaat: 'Het is een griepje.' Terwijl ze natuurlijk bij de eerste verschijnselen al alarm moeten slaan en zeggen: 'ga liever even bloed prikken.' Maar goed, ik denk dat men ook in deze wijken inmiddels zelf wel weet wat voor ziekte het is. Toch, zich ervoor laten behandelen, dat is een tweede. Liever verzwijgt men het voor de omgeving uit angst verstoten te worden." Of het aids-preventiebeleid in het Binnenland daadwerkelijk aanslaat, daar kunnen we op dit moment alleen nog maar naar gissen.

Rest ons de schrikbarende cijfers. Volgens een schatting van Unaid, de samenwerkende aidsorganisaties van de Verenigde Naties, zijn in Suriname tussen de 5.200 en 10.000 mensen besmet met hiv. Nauwkeuriger gegevens zijn er echter niet, wat ondermeer te wijten is aan defecte testapparatuur. En aan het struisvogelgedrag: "Veel mensen laten zich niet testen, terwijl zij zich ervan bewust zijn dat ze tot de risicogroepen behoren", zegt bijvoorbeeld Juanita Altenberg, directeur van de Maxi Linderstichting, die opkomt voor de belangen van commerciële sekswerkers. "Het is vaak de angst die ze ervan weerhoudt om naar de dokter te gaan. Maar je hebt meer te vrezen als je hiv hebt en niet zo snel mogelijk met de behandeling begint." Geen exacte cijfers, maar zeker is wel dat nergens ter wereld het aantal hiv-besmettingen zo snel stijgt als in de Caribische regio. Alles wijst erop dat het Caribisch gebied, inclusief Suriname, voor een regelrechte catastrofe staat. In de regio zijn minimaal een half miljoen mensen besmet. Alleen al in Haïti sterven 30.000 mensen per jaar als gevolg van aids. Deskundigen waarschuwen dat als de tendens zich voortzet, de landen over niet al te lange tijd meer dan vijf procent van het

nationaal inkomen kwijt zullen zijn aan de zorg voor aids-patiënten. In geld uitgedrukt komt dat neer op een slordige tien miljard euro per jaar.

De verschillende regeringen zeggen zich van de toenemende problemen bewust te zijn. Maar behalve veel praten gebeurt er weinig vanuit de politiek. De gemeenschappen moeten het vooral hebben van particuliere initiatieven, onder meer vanuit de Pan-American Health Organization (Paho). Belangrijkste inzet is het doorbreken van het diepgewortelde taboe. Want, zoals gezegd, over hiv/aids praten, dat doe je niet. Liever steekt men de kop in het zand, in de hoop dat je het virus niet oploopt.

Jane (24) hoorde drie jaar geleden dat ze het hiv-virus met zich meedraagt. "Je denkt altijd dat zo iets je niet zal overkomen. Achteraf kun je jezelf wel voor de kop slaan. Het is zo iets als een drukke verkeersweg met je ogen dicht oversteken. Dat gaat misschien een paar keer goed, uiteindelijk word je toch aangereden. Het is, denk ik, heel menselijk om je ogen te sluiten. Aids lijkt als je gezond bent, ver weg. Je vertrouwt op God en denkt dat Hij je wel zal beschermen. Maar het is natuurlijk naïef om zo te denken. Een mens heeft eigen verantwoordelijkheden en moet niet alle problemen afwenden op de Almachtige. Ik heb er enorm veel spijt van dat ik dat pas achteraf besepte."

Tijdens een routinecontrole bij de huisarts werd duidelijk dat Jane hiv had. "Mijn wereld stortte in. Ik woonde samen met mijn twee zoontjes bij mijn ouders, maar die hebben mij gelijk het huis uit gezet toen ik het ze vertelde." Bij familieleden vond ze tijdelijk onderdak, maar na verloop van tijd werd de situatie onhoudbaar. "Ik had nog geen ziekteverschijnselen, maar toch behandelden ze mij alsof ik een besmettelijke ziekte had. Ik mocht bijvoorbeeld niet samen met hun aan een tafel eten, en als er bezoek kwam moest ik de straat op. Ik ben samen met mijn kinderen weggevlucht. Ik kon hen bij mijn oma onderbrengen, zelf ben ik over straat gaan zwerven. Dat doe ik tot op de dag van vandaag. 's Avonds moet ik een plaats zien te vinden om te slapen, meestal ergens buiten in de Palmentuin. Ik word daar wel constant lastig gevallen door zwervers, junkies en andere mannen. Meestal helpt het als ik zeg dat ik aids heb. Daar schrikken ze dan van. Dat is wel een voordeel", zegt ze met een cynische lach. "Ik heb nu nog geen echte ziekteverschijnselen," vervolgt ze, "maar ik weet echt niet hoe ik verder moet als ik die wel krijg."

De vrouwen die onderdak hebben gevonden bij de stichting Claudia A hebben aanmerkelijk meer geluk gehad dan Jane. Het opvanghuis aan de Calcuttastraat in Abrabroki werd ruim vier jaar geleden opgezet door Norma Marica en haar zus Terza Burleson. Burleson ontmoette de doodzieke Claudia A., en besloot haar thuis onderdak te bieden. Binnen twee weken knapte de vrouw zienderogen op. Uit dank wilde Claudia een opvanghuis voor mensen met hiv/aids opzetten, zodat vrouwen zoals zij een menswaardig bestaan zouden kunnen leiden. "Tot de dood mij komt halen", zo zei ze letterlijk", zegt Marica. "Na die twee weken zei ze dat ze naar de Waterkant ging om besmette vrouwen die ze kende, te vertellen dat het veel beter met haar ging en dat ze plannen had om ook hen te helpen. Maar bij het oversteken is ze daar doodgereden door een auto. Volgens sommigen door een man die door haar was besmet en wraak wilde nemen. Maar we weten het niet, want de bestuurder is nooit achterhaald."

De zus van Marica wist haar over te halen om een opvangtehuis op te zetten, waarmee oprichting van Claudia A een feit werd. "In het begin ging ik met mijn zus mee naar besmette vrouwen en kinderen. Dat zij hen knuffelde en hun hand vast hield, daar begreep ik toen eerlijk gezegd niets van. Ik had zelf natuurlijk ook last van de bekende vooroordelen en ik wist nog zo weinig. Pas toen ik mij er in ging verdiepen via internet en door boeken te lezen, begreep ik dat die angst overdreven was. Ja hoor, ik vind mijzelf nu echt stom dat ik vroeger zo dacht. Wat wil niet zeggen dat ik er geen rekening mee houd; als hier een kind hevig loopt te hoesten, let ik er op dat het geen open TBC is. Zulke dingen moet je wel in de gaten blijven houden."

In het opvanghuis van de stichting Claudia A wonen nu zes vrouwen en vijftien kinderen. De vrouwen zijn allemaal seropositief, van de kinderen hebben drie kinderen de vernietigende ziekte onder de leden. "De gezonde kinderen hebben hun ouders verloren door aids, of kunnen niet meer door hun doodzieke ouders worden verzorgd", aldus Marica. Ook hiv-positieve mannen kunnen in het opvanghuis terecht. "Maar alleen om te eten, hun kleren te wassen en te douchen. We hebben al te weinig ruimte voor de vrouwen en kinderen, dus we kunnen ze er niet bij hebben. Vrouwen zijn veel kwetsbaarder en lopen meer risico's het slachtoffer te worden van geweld of verkrachting als ze 's avonds en 's nachts op straat zwerven."

Ook Marica's ervaring is dat het aids-probleem in Suriname steeds groter wordt. "Zeker weten. Ik merk het zelf doordat hier vaker dan vroeger mensen komen omdat ze denken dat ze zich hier kunnen laten testen. Of ze komen praten omdat ze al besmet zijn en niet weten hoe het verder moet. Maar ook van artsen en verpleegkundigen hoor ik dat er steeds meer gevallen bijkomen." Volgens haar beseffen veel mensen maar nauwelijks hoeveel risico ze lopen. "Het is hier eigenlijk wel algemeen bekend waardoor je aids kunt krijgen. Maar men handelt er niet naar. Aan de ene kant begrijp ik dat wel, want iedereen denkt dat het hem of haar niet zal overkomen. Ik vergelijk het altijd met het voorbeeld dat als ik bij de dokter ben, en hij zegt dat ik te dik ben. Dat is ongezond en ik kan er een hartaanval door krijgen. Ik weet het, maar ik doe geen moeite om af te vallen. Want ik denk dat het mij niet zal gebeuren."

Ze denkt dat er vooral een mentaliteitsverandering nodig is om het tij te keren, vooral bij het mannelijke deel van de bevolking. "Mannen moeten stoppen om met meerdere vrouwen naar bed te gaan. Laat ze alleen uit hun eigen vat drinken. En, wat ik eerder al zei: de wijze van voorlichting geven moet veranderen."

Raakt iemand besmet, dan stuit men op een muur van onbegrip, verwijten en taboes. Wat de aanpak van het probleem niet eenvoudiger maakt. Marica: "Als iemand ontdekt dat hij of zij hiv heeft, dan doen ze alsof ze het niet hebben, uit vrees voor de reacties van de familie. Onze stichting legt er daarom ook zeer veel nadruk op om de banden met de familieleden aan te halen en uitleg te geven. Zij zijn ook slachtoffer, ook voor hen is het moeilijk."

De stichting is bijna volledig afhankelijk van donaties, want van de overheid heeft men weinig te verwachten. "Voor politici is dit een onbelangrijke groep, waar ze politiek niet mee kunnen scoren. Zodra er een conferentie over aids in het buitenland is, gaan onze ministers daar massaal naar toe. In ons opvanghuis zijn ze echter nog nooit geweest. Dat zegt veel. De enige die wel aandacht voor ons heeft, is presidentvrouw Liesbeth Venetiaan. Die is hier geweest en heeft er voor gezorgd dat de overheid de salarissen van twee medewerkers betaalt. Ze is de motor van onze stichting. Maar de ministers van Sociale Zaken en Volksgezondheid, van wie je toch zou mogen verwachten dat ze willen weten wat hier gebeurt, hebben we nog nooit gezien. Nee, dat frustrert mij niet. Wij hebben enorm veel plezier met de zorg voor de vrouwen en kinderen en we maken het hier gewoon zo gezellig mogelijk."

Norma en Terza Burleson kunnen met hun stichting dus nauwelijks ergens terecht; want de grote subsidiepotten voorzien niet in hulp aan een aids gerelateerd weeshuis, dus een medewerkster, schoonmaakmiddelen, pampers, al die kosten moeten ze zelf zien op te hoesten.

"De overheid vergoedt elke week vijf dagen lang twintig warme maaltijden, en we krijgen zestien liter melk, dat schéélt wel. Zaterdag krijgen we van het Leger des Heils vijftien maaltijden en voor brood moeten we zelf zorgen. Huur hebben we al maanden niet betaald. De eigenaar vindt dat niet leuk, maar hij staat gelukkig niet boos voor de deur. Alleen, hij gaat dit pand per 1 oktober verkopen. Wij mogen het hebben voor 60.000 US\$. Ik heb het Julianafonds aangeschreven, maar die verwees me naar het Aidsfonds. En dat fonds koopt weer geen huizen. Ja, dat maakt me wel angstig. Als wij het niet kopen, gaat het naar een ander en moeten wij er uit. Terwijl, het is goed gelegen, de bus stopt hier, het is vlakbij de dokter. Dit is natuurlijk een achtergestelde buurt. Met veel ziektegevallen. Die mensen hebben niks en komen bij ons aankloppen om hulp. Waar moeten we straks met z'n allen naar toe?"

Er blijken wel degelijk voldoende fondsen te zijn, alleen komt Claudia A daarvoor niet in aanmerking. "Ja, als je Torarica wilt afhuren om een dure conferentie met buitenlandse gasten te organiseren over aids, waarop mensen afkomen die geen enkele affiniteit met de materie hebben, dan krijg je daar zo geld voor. Een dure counselor mag zó op de loonlijst. Seminars, trainingen waar mensen leren om over Aids te praten... Maar de kosten van een opvanghuis, daarin wordt niet voorzien."

Subsidies en fondsen worden door de verschillende instanties zelf verworven. Zo verwerft Maxi Linder haar geld bij anderen dan Claudia A. Deze niet-gouvernementele organisaties (NGO's) kunnen centrale steun aanvragen bij grote organisaties als de United Nations Development Programme (UNDP), de Pan-American Health Organisation (PAHO) of The Global Fund. Naast grote initiatieven van onder meer UNAids, wordt er ook op lokaal niveau aan sponsoring gedaan.

De subsidies die worden verstrekt, zijn bedoeld voor het financieren van activiteiten. Voor het uitbetalen van werknemers of de aanschaf van kantoorartikelen kunnen de stichtingen er geen beroep op doen. Daar is het geld niet voor bestemd en er wordt streng op toegezien dat de toegezegde gelden ook voor het uiteindelijke doel worden gebruikt.

Voorbeeld: Onder het genot van een hapje en drankje wordt er in een groot hotel een congres of workshop over aids gegeven. Voor dit doeleinde wordt 20.000 US dollar gedoneerd, terwijl de stichtingen moet 'hosselen' om het hoofd boven water te houden.

Als Aids een gezicht krijgt

Norma Marica vertelt het verhaal van Jackson Koniso. "Ik zag hem zitten, een verwaarloosd jongetje op de Herman Steinbergstraat. Dus stopte ik: 'Ga jij niet naar school?' Hij zei: 'Ik zou graag naar school gaan, mevrouw. Maar ik heb klompvoeten en hier in huis vinden ze het niet nodig dat ik schoenen krijg of naar school ga.'" Twaalf jaar was hij toen. Zijn ouders waren dood, vertelde hij, nu woonde hij bij z'n tante. Daar kreeg hij eten. En hij leefde van wat mensen hem op straat gaven. Ik ben naar binnen gegaan om een praatje te maken. Die situatie: alles onder de modder, vreselijke wateroverlast, geen licht, een huis vól kinderen. 'Hij is van m'n zus', vertelde die vrouw, 'maar die is nu dood en ik moest hem wel nemen.' Het bleek dat Jackson zes jaar in het ziekenhuis had gewoond. En toen die zus toevallig daar moest zijn, en hem vroeg hoe hij heette, kwamen ze achter de familieband. Diezelfde middag stopte er een ambulance met dat jongetje voor de deur. Terwijl, die vrouw wíst niet eens van zijn bestaan af. Die had, geloof ik, wel een beetje spijt dat ze zo argeloos naar zijn naam had gevraagd..."

"Hij is geboren in Frans Guyana, in een vluchtelingenkamp. Toen hij anderhalf was kwamen hij en zijn moeder samen naar Paramaribo, ziek van de malaria en zwaar ondervoed. Dus zijn ze beiden opgenomen, hij om geopereerd te worden aan die voeten. Die moeder is toen terug naar Albina gegaan, ik geloof dat ze er weer zwanger werd. Uiteindelijk is ze hier in de stad gestorven. En haar baby ook."

"Ik heb hem bij mij thuis gebaad en schoongemaakt. Toen dacht ik: 'moet ik hem nu als een biggetje weer daar in die modderpoel laten?' Ik besloot hem bij me te houden, die tante vond het goed. In zijn tas had hij vanaf die dag altijd melk, een potje pindakaas en een potje chocoladepasta. En niemand mocht van hem in die tas gaan! Dat had ik hem geleerd: die spullen had hij voortaan zélf nodig. Mijn man? Ja, die keek er wel van op toen ik hem zo plots boem naar binnen schoof: 'Wat heb je nou meegenomen?' 'Dit is een mens in nood', zei ik. En sindsdien nam ik hem overal mee naar toe, boodschappen doen, naar de markt. Als een puppy liep hij achter me aan. We hebben een schoenmaker voor hem gevonden en door hulp van het Mamio Namenproject mocht hij naar de Angelie Burgerschool. Nu zit hij in de derde klas, hij kan lezen, hij kan schrijven... alleen met Nederlandse woordjes heeft hij het soms nog moeilijk. Al een week is hij nu niet naar school geweest, vandaar dat hij zo nodig naar de schoenmaker moest, want hij wil nooit meer blootvoets daarheen gaan. Zijn voeten? Die zijn weer dichtgeklapt, omdat ze niet behandeld werden. De dokters kunnen hem nu misschien nog helpen als hij volgroeid is, zeggen ze. Gelukkig is hij verder gezond, ik heb hem natuurlijk wel laten testen."

Lucinda (34 jaar, vijf kinderen), is twee weken geleden gaan samenwonen met een hiv-positieve partner. "Ze was hier gedumpt door haar moeder. Doodziek was ze toen; vreselijke diarree, broodmager. Daarbovenop kreeg ze een hersenvliesontsteking. Terza, mijn zus, had haar boven aangetroffen, de tong uit haar mond, half buiten westen. Ze heeft haar naar beneden gedragen en in een taxi gezet. Een scan leek te veel moeite, 'die is binnen een paar dagen dood', had Terza gezegd. Maar na vijf weken in het Diakonessenhuis was Lucinda er weer bovenop. En niet lang

daarna werd ze bijna even dik als ik, je zag haar de ziekte niet af! Dus kwam ze hier op straat. Eén taxichauffeur aan de overkant riep: 'Je bent zo'n mooie vrouw, wat doe je daar?' 'Ik werk hier', had ze gelogen. Hij was gek van d'r. Als ze boodschappen deed, hoefde ze niet te betalen. En toen ze 's nachts begon weg te blijven en ik zei dat zulk gedrag tegen de regels was, is ze bij hem in getrokken. 'Vrijen jullie wel veilig?', vroeg ik. Want ook besmette mensen moeten een condoom gebruiken, anders blijven ze elkaar keer op keer besmetten, krijg je hiv 1, 2, 3... Ze blijft hier komen, hoor, drie keer in de week doet ze voor mij de boodschappen. Is toch goed? Als ze haar bactrimel maar blijft slikken. En de remmers."

Kleine Shamara woont sinds kort in het Claudia A-huis. "Haar moeder is hier gestorven. In juni was dat. Haar familie nam haar mee naar Bonaire. Acht jaar, en ook besmet. Toen ze er daar achter kwamen dat het kind seropositief was hebben ze haar, vanwege de hoge kosten, als een postpakketje teruggestuurd. En rechtstreeks naar hier gebracht. Dat was het laatste, niemand heeft zich sindsdien nog voor haar aangemeld. Ze zijn allemaal bang voor d'r, hè, bang dat ze besmet raken als die kleine ook maar niest. Vanmorgen kwam een vliegtuig over. Ze wees: 'Hiermee ben ik gekomen.' Ze weet dat er familieleden zijn. En dat die haar niet willen zien. Daarom huilt ze. Iedere avond als ik naar mijn eigen huis ga, huilt ze: 'Iedereen laat me alleen, mijn moeder, mijn tante, niemand houdt van me en nou gaat zuster ook al weg.' De kinderarts die haar onderzocht zei: 'Eigenlijk is ze een heel gezond kind. Maar zoveel verdriet, dat kan haar ziek maken.' De kinderen weten natuurlijk niet wat het is, al voelen ze zich soms beroerd. Dan lees ik ze voor uit een boekje: 'Brenda heeft een draakje in haar bloed'. Dat draakje heet volgens het verhaal 'Aids' en is heel ondeugend tegen Brenda... Weten ze weer niet wat een draakje is... 'een Dinosaurus, toch?' Dan hebben ze het door. Laatst hoorde ik een kind zeggen: 'Shamara, je moet je beker yoghurt opdrukken, anders wordt het draakje stout!' Dus het werkt, dat boekje."

Thaloon is veertig geworden. "Ze hebben haar hier gedumpt. Wie haar besmet heeft, is niet meer na te gaan; één van haar mannen, ze had geen vaste partner. Een tijd lang heeft ze in een inrichting gewoond, maar toen ze ziek werd moest ze daar weg. Dus trok ze bij haar kinderen in. Maar die waren angstig voor d'r, riepen: 'waarom ga je niet dood? Dan is het tenminste afgelopen!' Dus is ze daar ook weer vertrokken. Vorig jaar stierf ze, haar kinderen wisten niet eens dat ze dood was. Ook haar man, een bekende radiopresentator, heeft niets meer van zich laten horen. Via via kon ik ze melden dat hun moeder in het AZ lag en dat, als zij niet reageerden, de overheid haar zou begraven. Ach, toen kwamen er mooie doodsberichten in de kranten: 'Rust zacht, u was een onvergetelijke moeder'. Ze is te laat met remmers begonnen. Dat kan ik niet vaak genoeg zeggen: Hoe later je gaat slikken, des te slechter zijn de kansen dat het aan zal slaan. Natuurlijk, in haar tijd kostten die medicijnen nog 200 srd per maand, terwijl je nu, door het noodfonds 5 of 10 srd betaalt. Die drempel is nu gelukkig heel erg laag."

Sila (49, vier kinderen) woont nu ruim een jaar in het opvanghuis. De moeder van vier kinderen hoorde twee jaar geleden dat ze hiv-besmet was. Volgens eigen zeggen door de man waar ze toen mee samenwoonde, de vader van drie van haar kinderen. "Ik heb diabetes en toen ik ging prikken in het lab kreeg ik te horen dat ik aids had. Ik dacht eerst dat de dokter een grapje met me maakte, want dat kon volgens mij helemaal niet. Ik ben nooit uitgelopen voor mijn man. Nee, ik ben die ziekte niet gaan kopen, toch?"

Maar in plaats van een grap bleek het de harde realiteit te zijn. "Ik heb verschrikkelijk gehuild toen ik het hoorde. Die man wilde mij niet meer zien en ik wil hem ook niet meer zien. Hij heeft mij altijd slecht behandeld en veel geslagen. Kijk maar naar mijn gebit", zegt ze wijzend op haar mond waar vrijwel geen tand meer zichtbaar is. "Vroeger had ik werk, maakte een huis schoon. Toen had ik mooie dingen, sierraden, allemaal witte kleren... maar die man ging het als een dief van me stelen. Om er drugs van te kopen. Nee, hij was geen goede man."

Sila heeft nog een tijdje bij haar oudste dochter gewoond. "Maar daar moest ik binnen blijven. Toen ik diarree kreeg, had ze ook geen tijd meer om voor mij te zorgen. Mijn kinderen hebben mij naar Claudia A gebracht. Hier maken ze me goed, ze letten er op dat ik geen peper eet, geen ei... Ik heb het goed hier en help graag bij het verzorgen van de kinderen. Zelf ben ik soms ziek, de aids-remmers geven mij veel lichaamsspijnen. Maar verder gaat het wel. Mijn kinderen... die ene komt me wel zien, de anderen bellen maar komen niet. Toch, ze zijn niet bang voor me, hoor. Hun vader, die willen ze niet meer hebben, maar mij geven ze nog wel brasa's!"

Subsidies en fondsen worden door de verschillende instanties zelf verworven. Zo verwerft Maxi Linder haar geld bij anderen dan Claudia A. Deze niet-gouvernementele organisaties (NGO's) kunnen centrale steun aanvragen bij grote organisaties als de United Nations Development Programme (UNDP), de Pan-American Health Organisation (PAHO) of The Global Fund. Naast grote initiatieven van onder meer UNAids, wordt er ook op lokaal niveau aan sponsoring gedaan.

De subsidies die worden verstrekt, zijn bedoeld voor het financieren van activiteiten. Voor het uitbetalen van werknemers of de aanschaf van kantoorartikelen kunnen de stichtingen er geen beroep op doen. Daar is het geld niet voor bestemd en er wordt streng op toegezien dat de toegezegde gelden ook voor het uiteindelijke doel worden gebruikt. Voorbeeld: Onder het genot van een hapje en drankje wordt er in een groot hotel een congres of workshop over aids gegeven. Voor dit doeleinde wordt 20.000 US dollar gedoneerd, terwijl de stichtingen moet 'hosselen' om het hoofd boven water te houden.